

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน
ที่เสริมสร้างทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม
A NEEDS ASSESSMENT OF DEVELOPING ACADEMIC MANAGEMENT OF PRIVATE
SECONDARY SCHOOLS TO ENHANCE HUMAN SKILLS
IN POST INNOVATION SOCIETY

ศิริเมศร์ ศิริศักดิ์ธนากุล¹

Siramate Sirisakthanakun

สุกัญญา แชมช้อย²

Sukanya Chamchoy

พฤทธิ ศรีบรรณพิทักษ์³

Pruet Siribanpitak

Received Date: 22 September 2023

Revised Date: 9 November 2023

Accepted Date: 16 November 2023

บทความวิจัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนที่เสริมสร้างทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม และ 2) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนที่เสริมสร้างทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม ประชากร คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 756 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 262 โรงเรียน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษา รวมทั้งสิ้น 1,048 คน เครื่องมือวิจัยคือแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน ที่เสริมสร้างทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนที่เสริมสร้างทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.71$) และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนที่เสริมสร้างทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.66$) 2) ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนที่เสริมสร้างทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม จำแนกตามการบริหารวิชาการ พบว่า ความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ ด้านการวัดและการประเมินผล ($PNI_{modified} = .267$) รองลงมาคือด้านการพัฒนาหลักสูตร ($PNI_{modified} = .263$) และด้านการจัดการเรียนรู้ ($PNI_{modified} = .239$) ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม พบว่า ความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ($PNI_{modified} = .285$) ทักษะการค้นคว้าและสร้างคุณค่า ($PNI_{modified} = .277$) และทักษะการวิเคราะห์ข้อมูล ($PNI_{modified} = .268$) ตามลำดับ

คำสำคัญ: ทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม, สังคม 5.0, การบริหารวิชาการ

¹ นิสิตระดับปริญญาเอก คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, Ph.D. student, Faculty of Education, Chulalongkorn University.

Email Address: s.siramate@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, Assoc. Prof, Ph.D., Faculty of Education, Chulalongkorn University.

³ ศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, Prof, Ph.D., Faculty of Education, Chulalongkorn University.

Abstract

This research was a descriptive study with the objectives of 1) examining the current state and desired state of academic management in private secondary schools that promoted human skills in the post-innovation society, and 2) studying the needs assessment of academic management in private secondary schools that would promote human skills in the post-innovation society. The population consisted of 756 secondary schools affiliated with the Office of the Private Education Commission, and the sample group comprised 262 schools selected through multi-stage random sampling. The data was collected from school principals, deputy directors, or individuals responsible for academic affairs, as well as teachers in secondary education, totaling 1,048 participants. The research instrument was a questionnaire on opinions regarding the current and desired state of academic management in private secondary schools that promote human skills in the post-innovation society. Data analysis was performed using basic statistics such as frequency, percentage, mean, standard deviation, and necessity index.

The research findings indicated that 1) the current state of academic management in private secondary schools that promoted human skills in the post-innovation society was generally at a high level ($M = 3.71$), and the desired state of academic management in these schools was at the highest level ($M = 4.66$). 2) Regarding the needs assessment for academic management in private secondary schools that would promote human skills in the post-innovation society, when categorized by academic management, the highest need were assessment and evaluation ($PNI_{\text{modified}} = .267$), curriculum development ($PNI_{\text{modified}} = .263$), and learning management ($PNI_{\text{modified}} = .239$) respectively. When categorized by human skills in the post-innovation society, the highest need were critical thinking skills ($PNI_{\text{modified}} = .285$), search and value creation skills ($PNI_{\text{modified}} = .277$), and data analysis skills ($PNI_{\text{modified}} = .268$) respectively.

Keywords: Human Skills in Post Innovation, Society 5.0, Academic Management

บทนำ

โลกปัจจุบันมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลานาน นำมาซึ่งความเจริญในหลายมิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านเทคโนโลยี ที่มีความเจริญก้าวหน้าเป็นอย่างมาก ส่งผลให้เกิดการพัฒนาสภาวะโลกไร้พรมแดนและโลกาภิวัตน์ (อุไรรัตน์ สิงหนาท, 2560) ยุคที่การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นรวดเร็วและรุนแรงเราคาดไม่ถึง นำมาซึ่งความท้าทายใหม่ ๆ ที่จะต้องเผชิญในอนาคต ทั้งด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2564) ได้ศึกษาและสรุปสภาพที่พึงประสงค์ของอนาคตด้านสังคมที่ส่งผลโดยตรงต่อทิศทางการพัฒนาประเทศไทย ซึ่งหนึ่งในประเด็นสำคัญคือสังคมหลังนวัตกรรมการหรือสังคม 5.0

สังคมหลังนวัตกรรมการ หรือ สังคม 5.0 เป็นสังคมที่ต่อยอดมาจากการแบ่งยุคสังคมของมนุษย์ 4 ยุคก่อนหน้า ได้แก่ 1) สังคมแห่งการล่าสัตว์ (hunting society) หรือ Society 1.0 2) สังคมเกษตรกรรม (agrarian society) หรือ Society 2.0 3) สังคมอุตสาหกรรม (industrial society) หรือ Society 3.0 4) สังคมสารสนเทศ (information society) หรือ Society 4.0 โดยญี่ปุ่นมีการคาดการณ์ถึงแนวโน้มสภาพสังคมและนโยบายรองรับสังคม 5.0 (อุไรรัตน์ สิงหนาท, 2560) ซึ่งรัฐบาลญี่ปุ่นได้แถลงนโยบายดังกล่าวเมื่อปี พ.ศ. 2559 ในการประชุมสุดยอดกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำ 7 ประเทศ (Holroyd, 2020) และประกาศใช้นโยบายในปี พ.ศ. 2561 นโยบาย สังคมหลังนวัตกรรมการ หรือ สังคม 5.0 ของญี่ปุ่นเน้นความร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน รองรับสังคมผู้สูงอายุ และพัฒนากลุ่มสตรีให้มีบทบาทในสังคมมากขึ้น ยึดคนเป็นศูนย์กลาง มุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพของคน สร้างสมดุลระหว่างความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจกับการแก้ไขปัญหาทางสังคมของญี่ปุ่น (ปราณี อัครภูษิตกุล, 2563; Wiezorek, 2020) โดยตั้งเป้าว่าทุกคนจะต้องมีชีวิตที่มั่นคง ปลอดภัย และสามารถใช้ชีวิตได้ตามปรารถนา (อุไรรัตน์ สิงหนาท, 2560)

ในบริบทของประเทศไทย รัฐบาลมุ่งมั่นกับนโยบายประเทศไทย 4.0 เพื่อปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ “Value-Based Economy” หรือ เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ที่เน้นเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และภาคบริการ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับอนาคต กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ อาจจะต้องปรับยุทธศาสตร์ให้สังคมไทยรองรับกับสังคมหลังนวัตกรรมการ หรือ สังคม 5.0 ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตควบคู่กันไปอีกทางหนึ่งด้วย (วิชัย พยัคฆ์โส, 2559) อย่างไรก็ตาม การจะไปสู่สังคมหลังนวัตกรรมการหรือสังคม 5.0 ประเทศไทยได้มีการเตรียมความพร้อมในมิติของการเตรียมคน ดังจะเห็นได้จากที่มีการระบุไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 และแผนแม่บทในการพัฒนาประเทศ แม้กระนั้นประเทศไทยก็ต้องพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาและเตรียมผู้เรียนอีกมาก ดังจะเห็นได้จากผลการทดสอบ PISA ปี 2018 ที่สะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนในประเทศไทยยังไม่พร้อมและขาดทักษะที่จำเป็นสำหรับมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรมการ ทั้ง ทักษะการค้นคว้าและสร้างคุณค่า ทักษะดิจิทัล ทักษะการวิเคราะห์ข้อมูล ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ และทักษะระหว่างบุคคล นอกเหนือจากผลคะแนนการสอบ PISA 2018 ที่แสดงว่าผู้เรียนของไทยยังไม่พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคตแล้ว ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ปีการศึกษา 2564 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) มีคะแนนเฉลี่ยแต่ละวิชาถึง 4 จาก 5 วิชาที่ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของประเทศ (ศูนย์ดำเนินงาน PISA แห่งชาติ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2564) จากสถิตินี้แสดงให้เห็นถึงคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ที่คุณภาพการศึกษายังไม่ดีเท่าที่ควร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือวิชาการยังไม่มีคุณภาพ โรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอดโดยการปรับปรุงงานด้านการบริหารวิชาการ ที่ครอบคลุมทั้งการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน ซึ่งเป็นหัวใจหลักที่มีความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลโดยตรงต่อตัวผู้เรียน การบริหารวิชาการที่มีคุณภาพและตอบโจทย์การเปลี่ยนแปลงของโลกเป็นเครื่องมือและเป้าหมายที่สำคัญในการให้ความรู้ ฝึกฝน ให้ประสบการณ์และเสริมสร้างผู้เรียนให้มีทักษะ คุณลักษณะที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาเสริมสร้างทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรมการ เป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องให้ความสนใจ และพัฒนาขึ้นมาอย่างเหมาะสม เพื่ออนาคตของเยาวชนในวันข้างหน้า

เพื่อเป็นการสร้างการนำทางและป้องกันการบริหารงานวิชาการที่ไม่ตอบโจทย์โลกในปัจจุบัน การศึกษาความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนที่เสริมสร้างทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรมการ จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญจำเป็นสำหรับผู้บริหารในฐานะข้อมูลที่จะนำมาพัฒนากลยุทธ์ในการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับมิติที่

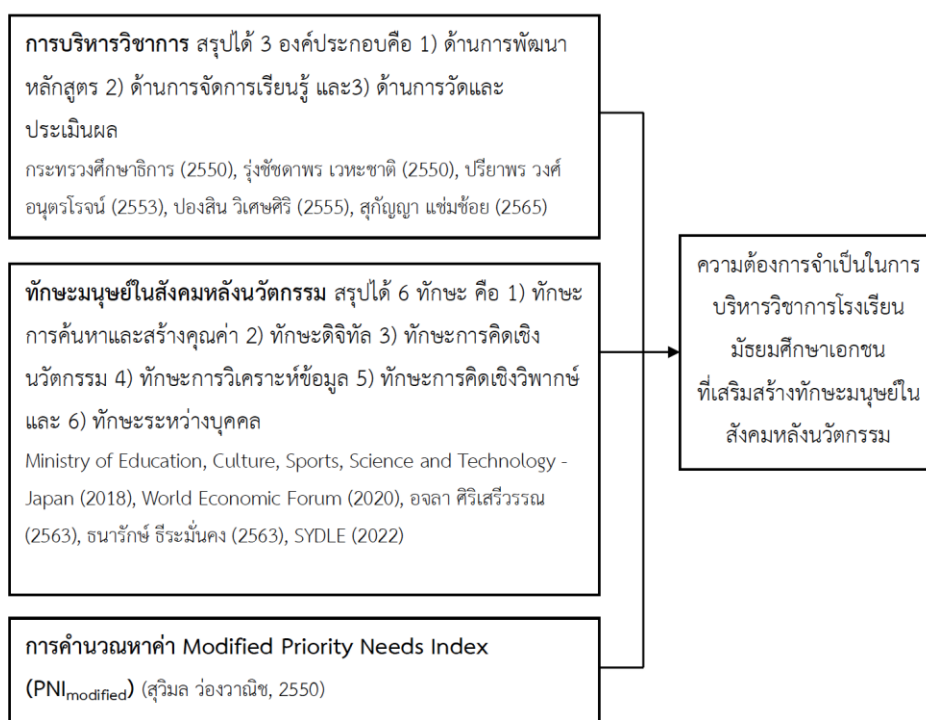
ประชุมคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ครั้งที่ 6/2565 ที่เห็นชอบแนวทางการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ประเภทสามัญศึกษา ให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ต้นตัวและให้ความสำคัญกับการหายุทธศาสตร์กลยุทธ์ และแนวทางยกระดับคุณภาพการศึกษาเอกชนให้มีมาตรฐานและคุณภาพมากขึ้น ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนที่เสริมสร้างทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนที่เสริมสร้างทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษากรอบแนวคิด ทฤษฎี โดยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยไว้ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 756 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 262 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) โดยมีโรงเรียนจากแต่ละภูมิภาคแบ่งตามขนาดโรงเรียน ดังนี้

ตารางที่ 1 ตารางแสดงขนาดกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนจากแต่ละภูมิภาคแบ่งตามขนาดโรงเรียน

ภูมิภาค / ขนาดโรงเรียน	โรงเรียน ขนาดเล็ก	โรงเรียนขนาด กลาง	โรงเรียน ขนาดใหญ่	โรงเรียนขนาด ใหญ่พิเศษ	รวม
กรุงเทพฯ	1	8	12	10	31
ภาคกลาง	1	12	17	20	50
ภาคเหนือ	2	8	9	5	24
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	5	17	11	5	38
ภาคใต้	9	65	30	15	119
รวม	18	110	79	55	262

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้ คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนที่เสริมสร้างทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

- กำหนดประเด็นจากกรอบแนวคิดการวิจัยในการสร้างแบบสอบถาม
 - จัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนที่เสริมสร้างทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบไปด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน และระดับการศึกษาสูงสุด
 - ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน ที่เสริมสร้างทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม โดยแบบสอบถามความคิดเห็นเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale)
 - ตอนที่ 3 สภาพแวดล้อมภายนอกของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน ที่เสริมสร้างทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม โดยแบบสอบถามความคิดเห็นเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale)
 - ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริการวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนที่เสริมสร้างทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม โดยแบบสอบถามความคิดเห็นเป็นคำถามปลายเปิด
- การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้
- ศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎี หลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนที่เสริมสร้างทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม เพื่อกำหนดประเด็นหลักในการสร้างแบบสอบถาม
 - จัดทำร่างแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนที่เสริมสร้างทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม
 - นำร่างแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนที่เสริมสร้างทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา

การใช้ภาษา รูปแบบคำถาม รวมทั้งความเหมาะสมของปริมาณข้อคำถาม แล้วแก้ไขร่างแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

4) ผู้วิจัยเสนอแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความครอบคลุมคำถามและการใช้ภาษา และนำผลการตรวจสอบความสอดคล้องของผู้ทรงคุณวุฒิมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index: IOC) โดยมีเกณฑ์ตัดสินความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ คือ ใช้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งถือว่าข้อคำถามนั้นผ่านเกณฑ์ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามทุกข้อ ผ่านเกณฑ์ มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80-1.00

5) ปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้งก่อนนำไปทดลองเก็บข้อมูล

6) นำแบบทดสอบไปทดลองใช้ (Tryout) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด โดยมีผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการหรือหัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน รวมทั้งสิ้น 30 คน และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient alpha) ของคอนบราค ผลการตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสูง และเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อประสานงานขอความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

2) กำหนดรหัสแบบสอบถามตามขนาดโรงเรียนและภูมิภาค จำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 262 โรงเรียน และจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 1,048 คน โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางโปรแกรม Survey Monkey

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน ที่เสริมสร้างทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม โดยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2) วิเคราะห์ค่าความต้องการจำเป็นและจัดลำดับตามค่า $PNI_{modified}$ โดยใช้วิธี Priority Needs Index ($PNI_{modified}$) ตามสูตรการคำนวณค่าความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) แบบปรับปรุง

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนที่เสริมสร้างทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2 ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนที่เสริมสร้างทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม

ทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม									
การบริหาร วิชาการ	ประเด็น	ทักษะการค้นคว้าและสร้าง ทักษะดิจิทัล	ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม	ทักษะการวิเคราะห์ข้อมูล	ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์	ทักษะระหว่างบุคคล	เฉลี่ย รวมราย ด้านการ บริหาร วิชาการ	แปล ผล	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
การพัฒนา หลักสูตร	D	3.67	3.86	3.69	3.66	3.54	3.80	3.7	มาก
	I	4.71	4.72	4.64	4.65	4.59	4.70	4.66	มากที่สุด
	PNI _{modified}	.285	.223	.258	.271	.293	.234	.263	2
	(ลำดับ)	2	6	4	3	1	5	(2)	
กระบวนการ วิเคราะห์ความ ต้องการจำเป็น จาก สภาพแวดล้อมที่ สอดคล้องกับ บริบทสังคมและ ผู้เรียน	D	3.55	3.88	3.57	3.57	3.44	3.85	3.64	มาก
	I	4.70	4.70	4.60	4.62	4.55	4.71	4.64	มากที่สุด
	PNI _{modified}	.321	.213	.287	.295	.324	.222	.277	
	(ลำดับ)	2	6	4	3	1	5	(2)	
การกำหนด จุดมุ่งหมายและ ผลลัพธ์การ เรียนรู้ที่พึง ประสงค์	D	3.71	3.90	3.76	3.71	3.58	3.82	3.74	มาก
	I	4.72	4.74	4.68	4.67	4.59	4.69	4.67	มากที่สุด
	PNI _{modified}	.272	.213	.246	.257	.281	.226	.249	
	(ลำดับ)	2	6	4	3	1	5	(3)	
โครงสร้าง หลักสูตร รายวิชาและ	D	3.78	3.89	3.73	3.71	3.61	3.81	3.75	มาก
	I	4.72	4.72	4.64	4.66	4.59	4.69	4.66	มากที่สุด
	PNI _{modified}	.248	.213	.241	.257	.272	.231	.244	

ทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม									
การบริหาร วิชาการ	ประเด็น	ทักษะการค้นคว้าและสร้าง ทักษะดิจิทัล	ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม	ทักษะการวิเคราะห์ข้อมูล	ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์	ทักษะระหว่างบุคคล	เฉลี่ย รวมราย ด้านการ บริหาร วิชาการ	แปล ผล	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
กิจกรรมเสริม หลักสูตร	(ลำดับ)	3	6	4	2	1	5	(4)	
	D	3.62	3.76	3.54	3.64	3.55	3.73	3.63	มาก
การประเมินผล	I	4.70	4.71	4.65	4.65	4.61	4.68	4.66	มากที่สุด
หลักสูตร	PNI _{modified}	.300	.253	.312	.279	.298	.256	.283	
	(ลำดับ)	2	6	1	4	3	5	(1)	
	D	3.74	3.90	3.75	3.70	3.63	3.88	3.76	มาก
การจัดการ	I	4.72	4.69	4.64	4.65	4.61	4.69	4.66	มากที่สุด
เรียนรู้	PNI _{modified}	.262	.200	.235	.256	.269	.207	.239	3
	(ลำดับ)	2	6	4	3	1	5	(3)	
	D	3.71	3.89	3.72	3.70	3.64	3.83	3.75	มาก
วางแผนการจัด	I	4.72	4.67	4.63	4.64	4.61	4.67	4.65	มากที่สุด
กิจกรรมการ	PNI _{modified}	.271	.199	.243	.252	.267	.217	.242	
เรียนรู้	(ลำดับ)	1	6	4	3	2	5	(2)	
	D	3.69	3.85	3.72	3.70	3.64	3.84	3.73	มาก
การจัดกิจกรรม	I	4.72	4.67	4.63	4.63	4.59	4.69	4.65	มากที่สุด
เสริมหลักสูตร	PNI _{modified}	.280	.218	.250	.277	.276	.215	.253	
	(ลำดับ)	1	5	4	2	3	6	(1)	
	D	3.82	3.97	3.84	3.77	3.66	3.95	3.83	มาก

ทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม									
การบริหาร วิชาการ	ประเด็น	ทักษะการค้นคว้าและสร้าง ทักษะดิจิทัล	ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม	ทักษะการวิเคราะห์ข้อมูล	ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์	ทักษะระหว่างบุคคล	เฉลี่ย รวมราย ด้านการ บริหาร วิชาการ	แปล ผล	ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น
การจัดสภาพ บรรยากาศ การ ใช้สื่อและแหล่ง เรียนรู้	I	4.72	4.70	4.66	4.68	4.63	4.70	4.68	มากที่สุด
	PNI _{modified}	.238	.185	.214	.241	.264	.189	.222	
	(ลำดับ)	3	6	4	2	1	5	(3)	
	D	3.67	3.80	3.69	3.63	3.55	3.72	3.67	มาก
การวัดและ ประเมินผล	I	4.71	4.71	4.64	4.64	4.60	4.67	4.65	มากที่สุด
	PNI _{modified}	.285	.237	.257	.276	.294	.252	.267	
	(ลำดับ)	2	6	4	3	1	5	(1)	1
	D	3.67	3.80	3.69	3.63	3.55	3.72	3.67	มาก
การประเมินผล ผู้เรียนตาม สภาพจริง	I	4.71	4.71	4.64	4.64	4.60	4.67	4.65	มากที่สุด
	PNI _{modified}	.285	.237	.257	.276	.294	.252	.267	
	(ลำดับ)	2	6	4	3	1	5	(1)	
	D	3.69	3.85	3.71	3.66	3.57	3.80	3.71	มาก
เฉลี่ยรวม	I	4.71	4.71	4.64	4.65	4.60	4.69	4.66	มากที่สุด
	PNI _{modified}	.277	.220	.250	.268	.285	.231	.256	
	(ลำดับ)	2	6	4	3	1	5	-	
	D	3.69	3.85	3.71	3.66	3.57	3.80	3.71	มาก

จากตารางที่ 2 ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนที่เสริมสร้างทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม พบว่า

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน ที่เสริมสร้างทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม จำแนกตามการบริหารวิชาการ พบว่า

1.1 สภาพปัจจุบันโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.71$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ($M = 3.76$) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($M = 3.70$) และด้านการวัดและการประเมินผลมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($M = 3.67$)

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.66$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร เท่ากับ ด้านการจัดการเรียนรู้ ($M = 4.66$) และด้านการวัดและการประเมินผลมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($M = 4.65$)

1.3 ความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ ด้านการวัดและการประเมินผล ($PNI_{modified} .267$) รองลงมาคือด้านการพัฒนาหลักสูตร ($PNI_{modified} = .263$) และด้านการจัดการเรียนรู้ ($PNI_{modified} = .239$) ตามลำดับ

2. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน ที่เสริมสร้างทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม จำแนกตามทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม พบว่า

2.1 สภาพปัจจุบันโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.71$) เมื่อพิจารณารายทักษะพบว่า ทักษะที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ทักษะดิจิทัล ($M = 3.85$) รองลงมาคือทักษะระหว่างบุคคล ($M = 3.80$) และทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม ($M = 3.71$) ตามลำดับ

2.2 สภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.66$) เมื่อพิจารณารายทักษะพบว่า ทักษะที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ทักษะการค้นหาและสร้างคุณค่า เท่ากับ ทักษะดิจิทัล ($M = 4.71$) รองลงมาคือทักษะระหว่างบุคคล ($M = 4.69$)

2.3 ความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ($PNI_{modified} .285$) รองลงมาคือทักษะการค้นหาและสร้างคุณค่า ($PNI_{modified} .277$) และทักษะการวิเคราะห์ข้อมูล ($PNI_{modified} .268$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนที่เสริมสร้างทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปราย ดังนี้

1. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนที่เสริมสร้างทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม โดยภาพรวมพบว่า ด้านการวัดและประเมินผล มีความต้องการจำเป็นสูงสุด แสดงให้เห็นว่าการวัดและประเมินผลยังไม่มีคุณภาพ ทั้งที่การวัดและประเมินผลการเรียนรู้มีการระบุเกณฑ์การประเมินผลแต่ละระดับอย่างชัดเจน (มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ, 2558) แต่ส่วนใหญ่การวัดและประเมินผลยังคงไม่หลากหลาย ไม่เน้นการวิเคราะห์ โดยมากจะเน้นความรู้ความจำ และยังไม่อิงมาตรฐานตัวชี้วัด การวัดและประเมินผลระดับชาติ (วิเชียร ยอดจักร์, 2555) ซึ่งสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกับผลการวิจัยของ พันธวิญญ์ เลี้ยงชีพชอบ (2562) ที่กล่าวว่า ปัจจุบันองค์ความรู้และวิธีการจัดการเรียนรู้ได้เปลี่ยนไปตามสภาพ แต่การวัดและประเมินผลการศึกษาในประเทศไทย ยังไม่สามารถสะท้อนผู้เรียนได้ตรงตามความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของผู้เรียนที่ได้ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยเฉพาะด้านการประเมินผลหลักสูตร มีความต้องการจำเป็นสูงสุด การประเมินผลหลักสูตร เป็นการประเมินคุณค่าของหลักสูตร (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2565) แต่ในการดำเนินงานจริงในสถานศึกษายังขาดการให้ความสำคัญกับการประเมินหลักสูตร เนื่องจากขาดการวางแผนล่วงหน้า ทำให้ขาดความละเอียดรอบคอบในการประเมิน ขาดความเชี่ยวชาญของคณะกรรมการประเมินหลักสูตร ขาดความต่อเนื่องในการประเมินหลักสูตร และที่สำคัญคือขาดเกณฑ์การประเมินหลักสูตรที่ชัดเจน ทำให้การประเมินไม่เป็นที่ยอมรับ และไม่นำผลไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรอย่างจริงจัง (พิจิตรา ธงพานิช, 2561)

2. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนที่เสริมสร้างทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม รายด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ และ 3) ด้านการวัดและประเมินผล

ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน ที่เสริมสร้างทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม ทุกด้านที่ต้องการพัฒนาเป็นอันดับแรก คือ ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ซึ่งตรงกันกับผลการวิจัยของ

อจลา ศิริเสรีวรรณ (2564) ที่กล่าวว่า ทักษะของคนในสังคม 5.0 ที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุดคือ ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ และสอดคล้องกับผลคะแนนการสอบ PISA 2018 ซึ่งประเทศไทยมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ย OECD ทั้ง 3 ด้าน (ศูนย์ดำเนินการ PISA แห่งชาติ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2564) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเด็กไทยยังขาดทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ดังนั้นทักษะการคิดเชิงวิพากษ์จึงเป็นทักษะที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่โรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนต้องเสริมสร้างให้กับผู้เรียน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนมีความพร้อม สามารถอยู่รอดได้ในสังคมหลังนวัตกรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนควรกำหนดจุดมุ่งหมายและผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของโรงเรียน ที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ ทักษะการค้นคว้าและสร้างคุณค่า และทักษะการวิเคราะห์ข้อมูล ที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดตามลำดับ
2. ครูผู้สอนควรพัฒนากรอบและแนวทางการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Formative Assessment) และประเมินผลลัพธ์สุดท้ายที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน (Summative Assessment) โดยเฉพาะทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำผลการวิเคราะห์ลำดับความสำคัญจำเป็นไปพัฒนากลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนที่เสริมสร้างทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ในโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนต่อไป
2. การบริหารวิชาการ ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาและออกแบบการวัดและการประเมินผลเพื่อเสริมสร้างทักษะมนุษย์ในสังคมหลังนวัตกรรม เนื่องจากการวิจัยพบว่า การวัดและประเมินผล มีความต้องการจำเป็นสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษา* พ.ศ. 2550, ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ 124 ตอนที่ 24 ก, (16 พฤษภาคม 2550), ข้อ 1.
- ธนารักษ์ ธีระมั่นคง. (2563). *ทักษะมนุษย์ในโลก AI กับ ‘การศึกษา’ ที่ต้อง Transform*.
<https://mgronline.com/qol/detail/9630000003943>
- ปราณี อัครภูษิตกุล. (2563). สารสนเทศ นวัตกรรม กับสังคม 5.0. *วารสารบรรณศาสตร์ มศว*, 13(1), 88-96
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปองสิน วิเศษศิริ. (2555). *เอกสารประกอบการสอนวิชา 2747732 การบริหารงานวิชาการกับการประกันคุณภาพการศึกษา*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พันธิวิทย์ เลี้ยวซีพชอบ. (2562). ความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาตามแนวคิดคนไทย 4.0. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*, 16(2), 345-356.
- พิจิตรา ธงพานิช. (2561). *เอกสารประกอบการสอน วิชาการพัฒนาหลักสูตร*. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม.
- มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ. (2558). การประเมินผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 7(1), 26-41.

- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2550). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วิชัย พยัคฆ์โส. (2559). สยามรัฐพลัดใบ: ประเทศไทย 4.0 สะท้อนผลลัพธ์สู่สังคม 5.0. <https://siamrath.co.th/n/3954>.
- วิเชียร ยอดจักร์. (2555). การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สุราษฎร์ธานี เขต 1. [สารนิพนธ์ กศ.ม. สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา].
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศูนย์ดำเนินงาน PISA แห่งชาติ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2564). ผลการประเมิน PISA 2018
การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์. สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.).
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2565). การบริหารวิชาการที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคพลิกผัน.
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). ข้อเสนอระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคตในปี 2040.
สศท.
- อจลา ศิริเสรีวรรณ. (2563). แนวทางพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครตาม
แนวคิดทักษะของคนในสังคม 5.0. [วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา)]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2564). สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการบริหารวิชาการของ
โรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครตามแนวคิดทักษะของคนในสังคม 5.0. *วารสาร มจร.*, 15(2),
171-182.
- อุไรรัตน์ สิงหนาท. (2560). แนวคิดการพัฒนาจริยธรรมมนุษย์ในยุคโลกไร้พรมแดนเพื่อรองรับสังคม 5.0, *วารสารวิชาการ
มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*, 6(2), 1-14.
- Holroyd, C. (2022). Technological innovation and building a “super smart” society: Japan's vision of society
5.0. *Journal of Asian Public Policy*, 15(1), 18–31.
- Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology – Japan. (2018). *Human Resource
Development for Society 5.0 - Changes to Society, Changes to Learning - (Summary)*. Paper
presented at the Human Resource Development for Society Task on Developing Skills to Live
Prosperously in the New Age, Japan.
- SYDLE. (2022). *Education 5.0: What Does IT Mean? How Does It Work?*
<https://www.sydle.com/blog/education-5-0-61e71a99edf3b9259714e25a/>
- Wiezoreck, A. (2020). *Overcoming Societal Challenges and Co-Creating the Future Through Digitalization
and Unity in Diversity Analysis of the Japanese Concept “ Society 5 . 0 ” and Its Applicability in
Germany*. SAP: SE.
- World Economic Forum. (2020). *The Future of Jobs Report 2020*.
https://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs_2020.pdf